

AU Aarhus/Herning

HD 1. del

ERHVERVSRET

Skriftlig eksamen, 3. juni 2022

Varighed: 4 timer

Vejledende vægtning:

Opgave 1: %

Opgave 2: %

Opgave 3: %

Den angivne vægtning er vejledende og har alene til formål at angive, hvordan eksaminanderne kan disponere eksamenstiden.

SUMMARISK RETTEVEJLEDNING

En rettevejledning er - som navnet siger - en vejledning til lærere og censorer og tjener også til at sikre, at karaktergivningen sker på et ensartet grundlag. En rettevejledning er altså ikke primært en besvarelsesvejledning, til brug for de studerende, men selvfølgelig kan en rettevejledning også være en vejledning for en studerende, som har arbejdet med besvarelsen af en given opgave. Yderligere bemærkes, at der i overskriften til rettevejledningen står, at den er "summarisk".

Den studerendes eksamensbesvarelse bedømmes ud fra rettevejledningens rammer, men vigtigt er også det helhedsindtryk besvarelsen giver såvel i henseende til den stillede opgave som i henseende til den kvalifikationsbeskrivelse Universitetet har opstillet for faget Erhvervsret - se nedenfor.

Kvalifikationsbeskrivelse

Fagets målsætning er at give de studerende et grundlæggende kendskab til centrale juridiske problemstillinger, som de senere i praksis vil komme til at stifte bekendtskab med i deres arbejde i eller tæt på virksomhedens ledelse. Dette kendskab skal sætte dem i stand til at vurdere, om der er tale om mindre konflikter, de selv kan løse/imødegå, eller om virksomhedens juridiske rådgivere bør inddrages i problemstillingen.

Læringsmålene i faget er:

- redegøre for virksomheders retsstilling
- identificere erhvervsretlige problemstillinger i navnlig kontraktsretten
- placere konkrete erhvervsretlige problemstillinger i en overordnet sammenhæng på en måde, som demonstrerer overblik, indsigt og forståelse
- analysere konkrete erhvervsretlige problemstillinger, argumentere for fagligt begrundede løsninger og foretage en kritisk bedømmelse af forskellige retlige muligheder til løsning af konflikter og til sikring eller forbedring af en virksomheds retsposition
- præsentere retlige problemer, løsninger og argumenter på en systematisk og sammenhængende måde, der viser overblik, indsigt og forståelse for fagets problemstillinger.

Opgave 1

Hændelse 1: (Den lejede motorcykel, som lejer videresælger til Torben Sørensen) Du bedes udfærdige et notat, som beskriver den juridiske situation for Ole Olsen og Torben Sørensen.

Denne opgave vedrører det væsentlige spørgsmål om vindikation/ekstinktion af løsøre, som omtales udførligt i lærebogen på siderne 283 til 289.

Den oprindelige ejer af motorcyklen udlejer (Ole Olsen) (betroelse) til lejer (Dan Hansen), som imidlertid sælger motorcyklen videre til en tredjemand Torben Sørensen.

Hovedreglen i dansk ret er vindikation, og i betroelsestilfælde bygger det især på bestemmelserne i Danske Lov 5.-7.-4. og 5.-8.-12.

Det, som den gode besvarelse diskuterer, er, om der er omstændigheder, som kunne tilsige ekstinktion. Ekstinktion kan fremgå af lovbestemmelser, men i den konkrete situation vil det være ud fra retspraksis, hvis ekstinktion skal fastslås.

Følgende generelle (ulovfæstede) ekstinktionsbetingelser skabt gennem retspraksis skal alle være opfyldte:

Tredjemand (Torben Sørensen) skal være i god tro ved aftalens indgåelse. Torben Sørensen er formentlig i god tro, i hvert fald hvis han kun har hørt Dan Hansen præsentere sig som Ole Olsen, og Ole Olsen viser "sit" kørekort med billede. God tro, hvis navnet Dan Hansen aldrig er blevet nævnt.

Dernæst kræves det, at Torben Sørensen har fået motorcyklen i hænde. Dette ses også opfyldt.

Dernæst undersøges den berettigedes (Ole Olsen) uagtsomhed. Ole Olsen overlader motorcyklens papirer + sit kørekort (legitimationspapir) til Dan Hansen. I UfR 1950/691 fastslår 8 højesteretsdommere, at der ikke er udvist uforsigtighed, mens 1 dommer stemmer for ekstinktion. Det siges også (af flertallet), at Ole Olsen som udlejer på ingen måde kunne påregne, at lejeren videresolgte det lejede. Derfor bliver konklusionen vindikation.

Den berettigede, Ole Olsen har heller ikke udvist passivitet i henseende til at gøre sin ret gældende. Han går straks til sin advokat.

Aftalen mellem Dan Hansen og Torben Sørensen må i henhold til opgavens oplysninger anses for gyldig, men der foreligger vanhjemmel, se Kbl. § 59 og D.L. 6.-17.-5.

Ikke desto mindre bliver slutresultatet vindikation. Gode, velargumenterede besvarelser, som fastslår ekstinktion, skal selvfølgelig også belønnes med en god karakter.

Hændelse 2: 1.2. (Børnemotorcyklen, som kommer i forkerte hænder). Du bedes udfærdige et notat, som beskriver den juridiske situation for Ole Olsen, Palle Nielsen og Tom Andersen.

Palle Nielsen har købt en børnemotorcykel af Ole Olsen. Gyldig aftale mellem parterne, et specieskøb (brugt børnemotorcykel), forbruger køb, § 4a og et afhentningskøb, § 9.

Vedrørende aftalen mellem Ole Olsen og Tom Andersen må det fastslås, at Tom Andersen her udøver svig (svag ugyldighedsgrund), Aftl. § 30, fordi Ole Olsen kunne have garderet sig ved at forlange at se legitimation. Da Tom Andersen er i ond tro, kan han ikke støtte ret på aftalen. Børnemotorcyklen skal - på grund af ugyldighed - tilbage til Ole Olsen, som så kan overgive den til Palle Nielsen, når denne har betalt købesummen.

Hændelse 2: 1.3. (Tom Andersen når at videresælge motorcyklen, før Ole Olsen gør sin ret gældende). Forestil dig, at Tom Andersen allerede torsdag kl. 12.00 har videresolgt motorcyklen til Kirsten Bertelsen for 4.700 kr. Du bedes begrundet tage stilling til, hvem der i denne situation er rette ejer af motorcyklen.

Denne delopgave vedrører også det væsentlige spørgsmål om vindikation/ekstinktion af løsøre, som omtales udførligt i lærebogen på siderne 283 til 289.

Spørgsmålet om vindikation/ekstinktion - når den første aftale (aftalen mellem Ole Olsen og Tom Andersen) er behæftet med en svag ugyldighedsgrund - behandles i lærebogen på side 285 over midten. Aftalelovens ugyldighedsregler (bortset fra § 34 - pro forma) løser ikke spørgsmålet om vindikation/ekstinktion. Domstolene har i et par tilfælde statueret ekstinktion ved svig.

Lærebogen udtaler: ” Ud fra friere overvejelser og retspraksis i svigstilfælde vil man nok være tilbøjelig til at antage, at C (Kirsten Bertelsen), hvis hun er i god tro, vinder ret på A's bekostning”.

Opgavebesvarelsens argumentationsniveau er afgørende for karakteren.

Hændelse 3: (de 2.500 vindjakker). Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres med henvisning til relevante lovbestemmelser.

Der er tale om et handelskøb, Kbl. § 4, et genuskøb, Kbl § 3, og vedrørende levering har parterne aftalt franco-levering jf. Kbl. § 65.

Sælger gør sig skyld i forsinket levering, Kbl. § 21, stk. 1. (ikke kvantitetsmangel, Kbl. § 50. Den grundige studerende anfører dette og gør rede for forskellen mellem forsinkelse og kvantitetsmangel), idet der kun leveres 1.000 vindjakker ud af 2.500. I handelskøb anses enhver forsinkelse som væsentlig, Kbl. § 21, stk. 3. Forsinkelsen er væsentlig, og der kan hæves, hvis der af køber reklameres straks, Kbl. § 27. Dette ses også opfyldt jf. opgavens oplysninger.

Problemet er herefter, at de 1.000 returnerede vindjakker brænder under transport tilbage til sælger. Dette er et risiko-problem - en hændelig begivenhed, som hverken sælger eller dennes ansatte eller køber eller dennes ansatte har skyld i. Dette problem løses af Kbl. § 58, som i denne situation placerer risikoen på sælger. Resultatet bliver derfor, at køber har ret til at hæve og dermed ikke skal modtage de resterende 1.500 vindjakker, og sælger bærer risikoen for de brændte vindjakker. Sælgeren Hans Jensen skal således bære tabet og får ikke ret til at levere de sidste 1.500 vindjakker.

Opgave 2

2.1. (Den umyndige søn, Jonatan) Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres med henvisning til relevante lovbestemmelser.

Den indgåede aftale er behæftet med en stærk ugyldighedsgrund, umyndighed, VÆL § 1, fordi den umyndige (aftaleparten, der uanset Jonatan har statur som en voksen kunne have sikret sig ved at bede om at se ID) ikke kan råde over sin formue eller i øvrigt forpligte sig ved retshandler, herunder det at håndpantsette sine aktiver. Aftalen er ugyldig uanset medkontrahentens gode eller onde tro.

VÆL. § 45, stk. 1 fastslår i denne situation, at parterne skal tilbagelevere, hvad de har modtaget. Den myndige medkontrahent skal således tilbagelevere gamingudstyret. Den umyndige har brugt alle pengene, og kan derfor ikke tilbagelevere. I det tilfælde fastslår § 45, stk. 1, at der så skal betales erstatning. § 45 opstiller 3 erstatningsregler: Nyttereglen, rimelighedsreglen (urigtige oplysninger) og negativ kontraktsinteresse (strafbart forhold).

Da den umyndige ikke ifølge opgaveteksten har givet urigtige oplysninger om sin hjemmel endsige begået strafbart forhold, er det nyttereglen, som skal benyttes. Da pengene i det hele er anvendt til noget unyttigt, skal der ikke betales erstatning.

2.2. (De tre små spørgsmål) Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes disse konflikter/spørgsmål bør afgøres med henvisning til relevante lovbestemmelser.

1. De har i april måned solgt vintage-tøj for 24.000 på kredit til en dybt insolvent køber, som har fortiet sine store økonomiske vanskeligheder. Hvad kan de gøre ved det?

Spørgsmålet her er, om køberen har begået svig, Aftl. § 30, eller om hæveret er fortabt, jf. KBL § 28, stk. 2. Diskussionen er afgørende. Kan være svig, men vil typisk være en meget svær opgave at bevise, at medkontrahenten har begået svig.

2. De har konstateret, at der i marts måned åbnede en lignende forretning med vintage-tøj 400 meter længere ned ad strøget. Priserne der er ca. 50 % lavere. Er de forpligtet til at oplyse kunderne om prisforskellen?

Atter er det Aftl. § 30, som skal diskuteres. Det skete falder uden for svigsbegrebet. (Kbl. § 76, stk. 1, nr. 3 fører ej heller til andet resultat, **men forbrugerkøbsregler kan ikke kræves inddraget**).

3. ”Send 500 kr. og se hvad der sker”

Igen en diskussion af Aftl. § 30. Er løftegiver ”dummere end loven tillader”, når han sender 500 kr. således at vi er uden for § 30. Diskussionen er afgørende.

Opgave 3.

Hændelse 1 (3.1.)

I opgaven skal det ses, at der ikke er tale om noget færdselsuheld, da bilens motor er slukket og bilen holder stille, da uheldet sker, jf. færdselslovens § 101, stk. 1 modsætningsvist (lærebogen, s. 192). Skaden er ikke dækket af forsikring, idet der er en selvrisiko på 100.000 kr., hvorfor erstatningsansvarslovens § 19 ikke bliver aktuel. Herefter skal det diskuteres om barnet er erstatningsansvarligt, og her skal inddrages erstatningsansvarslovens § 24 a (lærebogen, s. 194).

Børn er som udgangspunkt erstatningsansvarlige efter samme regler som voksne, men der tages efter reglen hensyn til barnets alder og udvikling. Bedømmelsen af, om Else på 8 år er erstatningsansvarlig, afhænger altså af, om hun har handlet anderledes end andre 8-årige. Resultatet er underordnet. Hvis culpa fastslås, skal lempelse efter § 24 a, 2. pkt. diskuteres.

Hvis man ikke fastslår culpa hos barnet, kan culpa hos forældrene overvejes, idet det må være culpøst at parkere i en meget smal bås, uden at fortælle børnene, at de ikke må åbne dørene, men at mor eller far hjælper – eller ikke at sætte børnene af inden man parkerer i båsen. Nogle vil her måske overveje, om der er mulighed for at lempe ansvaret, jf. EAL § 24, idet skadelidte næppe har de store problemer økonomisk med selv at dække skaden, og idet skaden vel er overraskende stor ift. handling og hvad som måtte kunne indses af objektiv bons pater. På den anden side, kommer det ikke som udgangspunkt skadelidte til ugunst, at man ejer meget værdifulde aktiver. Resultatet er underordnet, det som tæller er diskussionens kvalitet.

Hændelse 2 (3.2.)

Det bør ses, at det er culpøst at rejse sig pludseligt uden at orientere sig i den fyldte og travle restaurant. Erik må derfor som udgangspunkt være erstatningsansvarlig, idet hverken EAL § 24 eller andre lempelser kan komme på tale. Tabet må her som udgangspunkt være de 5.000 kr., idet tabet må sættes til hvad man kunne få af kunden. Andre diskussioner kan dog tages med nogen rette.

Hændelse 3 (3.3.)

Her skal DL 3-19-2 inddrages. Tjeneren har handlet culpøst, og arbejdsgiveren må hæfte for tjenerens handlinger. Derfor kan Elisa kræve erstatning af Ruths hotel. Et krav direkte mod tjeneren selv, eller et efterfølgende regreskrav fra Ruths hotel mod tjeneren, vil som udgangspunkt næppe kunne gennemføres, jf. EAL § 23, stk. 2 og § 23, stk. 1.